

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภูมิปัญญาทำให้ชาติและชุมชนผ่านพ้นวิกฤติและดำรงความเป็นชาติหรือชุมชนได้ ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าและความดีงามที่จรจรโลงชีวิตและวิถีชุมชนให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนและสมดุล ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพและเป็นรากฐานการพัฒนาที่เกิดจากการผสมผสานองค์ความรู้สากลบนฐานภูมิปัญญาเดิมเพื่อเกิดเป็นภูมิปัญญาใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้นภูมิปัญญาจึงมีคุณค่าไม่เพียงแต่ต่อท้องถิ่นและผู้คนเท่านั้น แต่ยังมีเอื้อประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมั่นคงต่อไป (กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น, 2556) ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วงคริสต์ทศวรรษที่ผ่านมา โลกเข้าสู่สังคมฐานความรู้ ทุกแห่งในโลกเชื่อมประสานเป็นโลกไร้พรมแดน ก่อเกิดการรับวัฒนธรรม เป็นวัฒนธรรมที่คิดกันว่าเจริญแล้วนำมาใช้ โดยไม่ได้นำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ขาดความสมดุลในด้านต่าง ๆ ตลอดจนผู้รับวัฒนธรรมนั้น ๆ รับมาอาจไม่เหมาะสมกับผู้รับ ส่งผลให้เกิดความสูญเสียความเป็นตัวตน ตลอดจนศักยภาพของผู้มีภูมิรู้ที่ถูกมองข้าม ศาสตร์ต่าง ๆ ถูกแปลเปลี่ยนไปอย่างไม่คงเหลือภูมิปัญญาดั้งเดิม (สุชาติ แสงทอง, 2552)

ระบบการศึกษาในปัจจุบันละเลยการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาไทย ละเลยกิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาของชุมชนนอกสถานศึกษา ไม่ได้นำสภาพจริงที่มีอยู่ในชุมชนมาเรียนรู้ การศึกษาในระบบเน้นภูมิปัญญาสากลมากกว่า การรับภูมิปัญญาใหม่เข้ามาอย่างขาดความพิจารณาว่าเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ สิ่งใดควรเหมาะที่จะนำมาใช้ ไม่ควรที่จะขาดความเชื่อมั่นในภูมิปัญญาของตน ไม่นำสิ่งที่ตนมีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน (ปราณี ตันตยานุบุตร, 2550) และจากการทบทวนบทเรียนของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้ข้อสรุปว่าการพัฒนาประเทศไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาและภาวะวิกฤตนานาประการ การพัฒนาคนหรือการศึกษาโดยรวมก็เป็นไปตามแนวทางของตะวันตกเป็นสำคัญ ฉะนั้นเพื่อให้การพัฒนาคนต่อแต่นี้ไปได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทย การนำเอาภูมิปัญญาที่สั่งสมไว้ในบ้านเมืองมาใช้เป็นพื้นฐานสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนหรือการปฏิรูปการศึกษา จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง (นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา, 2551. [Online.] แหล่งที่มา : <http://www.thaiwisdom.org> [14 กุมภาพันธ์ 2557] ดังนั้น การพัฒนาการเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน โดยการพัฒนาการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

ในปี 2558 ประเทศไทยจะมีการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC) ประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศพยายามส่งเสริมการยึดมั่นในบรรทัดฐานร่วมกันตลอดจนส่งเสริมการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นในภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน ประชากรมีความมั่นคง มีระดับการพัฒนาและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในภาพรวมรัฐบาลของไทยได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนมาโดยตลอดโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการศึกษา (หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ. 2555. วิจัยชี้คนไทยรู้เรื่องอาเซียนต่ำ แนะนำสถาบันการศึกษารับมือ[Online.] แหล่งที่มา : <http://www.news.rmutt.ac.th> [1 กุมภาพันธ์ 2556])

ในด้านการจัดการศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความเจริญรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก ดังนั้นนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบันที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2554 ดังเปรียบเทียบได้ว่าเป็นการสร้างแนวทางการความร่วมมือทางด้านการศึกษาเพื่อรองรับการก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในหลายรูปแบบ ในอนาคตดังเช่นการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบการเรียนรู้ของสังคมไทย ประกอบไปด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้า และได้มาตรฐานทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียน การสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทยและการปฏิรูปครูยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริงโดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพ ทัดเทียมนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู การจัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง

ครู เป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา เพราะครูเป็นผู้นำปรัชญา แนวคิด และเจตนารมณ์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมการเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูจึงมีความสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม เพื่อให้การจัดการศึกษาและนโยบายดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมการและการสร้างความพร้อมให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูให้พร้อมและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นของวิถีชีวิตในสังคมยุคไร้พรมแดน ตลอดจนการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็น

อย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

โครงการวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษาวิชาชีพรุ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งผู้วิจัย ต้องการพัฒนาระบบการในการจัดการเรียนรู้ให้มีความเป็นรูปธรรม จึงเลือกใช้วิธีการวิจัย เชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถค้นหา พัฒนา ตรวจสอบกระบวนการจัดการเรียนรู้จากข้อมูลจริง ที่ศึกษา นำไปสู่การอธิบายกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และเพิ่มพูนความรู้ในการพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพรุต่อไป

วัตถุประสงค์

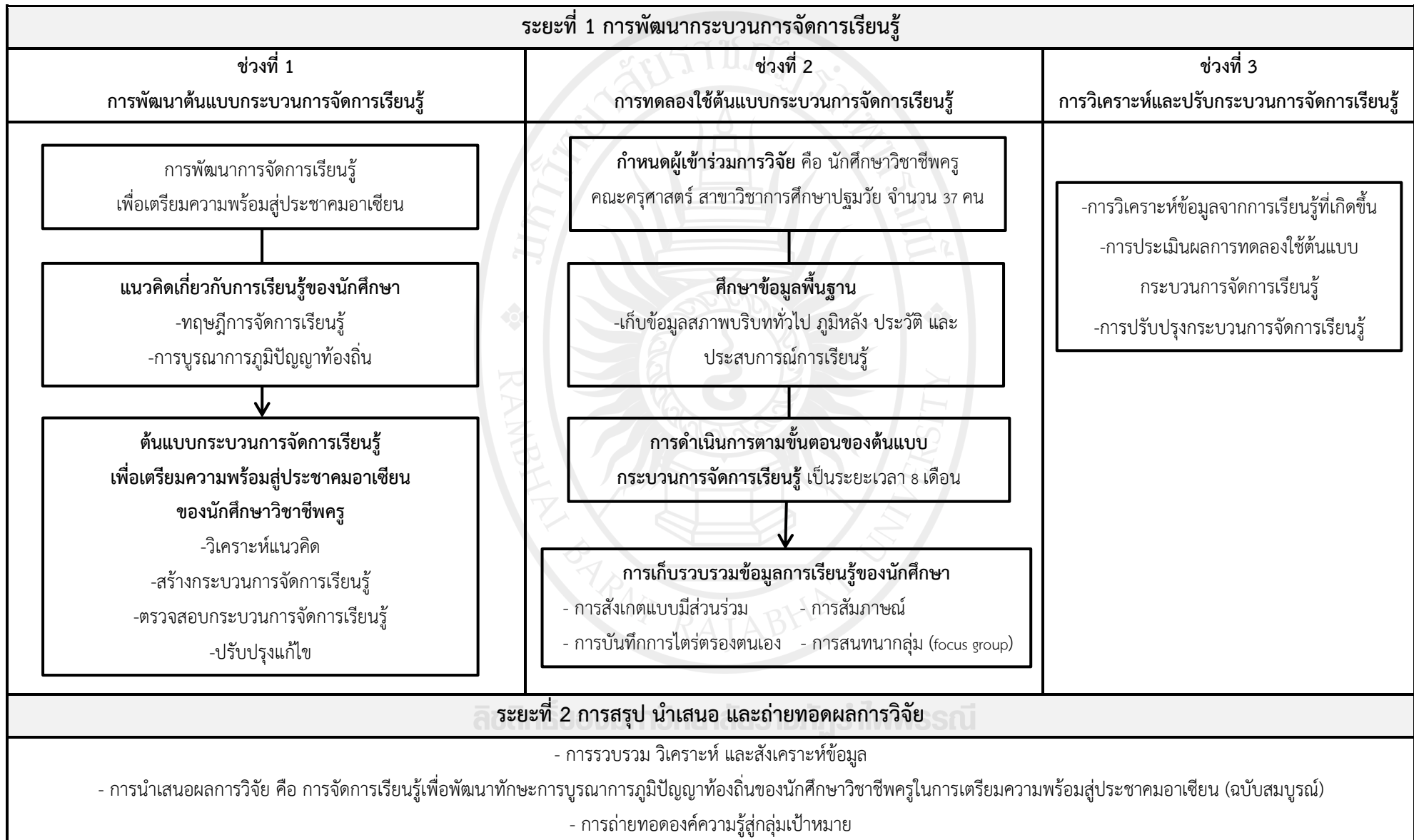
1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพรุในการเตรียม ความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อพัฒนาทักษะการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักศึกษาวิชาชีพรุในการเตรียม ความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงพัฒนาโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาและวิจัยเฉพาะ นักศึกษาวิชาชีพรุ สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 37 คน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้กระบวนการเรียนรู้สำหรับการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่สอดคล้องกับสภาพจริง
2. สร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี